

Od 21. do 27. septembra 2019

Slabi obeti za gospodarstvo v območju evra do konca leta

Ponedeljkova objava o kompozitnem indeksu nabavnih menedžerjev v območju evra je bila slaba ter pod našimi pričakovanju in pričakovanji trga. Vrednost indeksa je bila 50,4 (še avgusta 50,4), kar je bila nova najnižja vrednost po več kot šestih letih. Pri tem se je indeks proizvodnje še dodatno znižal na 45,6, indeks storitvenih dejavnosti pa na 52. Vse bolj očitno je, da padec v industriji »vleče« navzdol tudi storitve, sploh tisti del, ki je vezan na povpraševanje v industriji (transport, montaža strojev in naprav ipd.). Knjiga naročil je upadla še deveti zaporedni mesec, ker se nova naročila proizvodov in storitev še vedno znižujejo. Ključni razlogi za tako nizko razpoloženje med nabavniki so bile trgovinske vojne, geopolitične napetosti, vprašanja, vezana na brexit, ter padec v globalni prodaji vozil ter s tem povezanimi strukturnimi spremembami, ki povsem rušijo prodajo osebnih vozil z dizelskim pogonom. Usklajena kampanja v svetovnih medijih o pomenu podnebni sprememb še dodatno vpliva na to, da ljudje odlašajo z nakupi vozil na fosilna goriva, kar avtomobilsko industrijo postavlja pred pomembne izzive. Ključni kupci v svetovni avtomobilski industriji niso več pripravljeni zagotoviti dolgoročnih naročil, kar tudi pomeni, da se to po verigi prenaša navzdol do drugih podjetij. Posledično najbolj trpijo investicije, medtem ko je hitro znižanje delovnih mest v industriji precej lažje doseči zaradi fleksibilnih oblik dela. Industrijska proizvodnja naj bi se v zadnjem četrtletju 2019 še nekoliko bolj znižala. Delovna mesta v neto smislu še nastajajo, saj storitvene družbe zaposlujejo hitreje kot industrija odpušča, vendar je ta rast najnižja po januarju 2015. Največje evropsko gospodarstvo, Nemčija (predstavlja petino evropskega BDP), je beležilo celo najnižjo vrednost indeksa nabavnikov v industriji v zadnjem desetletju. Indeks nemške gospodarske klime IFO je v septembru neznatno porasel (s 94,3 na 94,6), predvsem zaradi boljše ocene aktualnega stanja, medtem ko se je ocena pričakovan še poslabšala. Poslabšala so se pričakovanja v trgovini in industriji, medtem ko so se izboljšala v proizvodnji in storitvah. Več na: <https://www.ifo.de/sites/default/files/2019-09/ku-2019-09-pm-gesch%C3%A4ftsklima-DT.pdf>.

Visoko zanimanje Slovencev za hiše, novogradenj stanovanj še vedno malo

Cene stanovanjskih nepremičnin so bile v 2. četrtletju 2019 povprečno za 1,3 % dražje kot v 1. četrtletju 2019. Število prodaj rabljenih nepremičnin je bilo v zadnjem letu in pol najvišje (3.452), medtem ko je bilo število prodaj novih nepremičnin najnižje, odkar statistično spremljamo prodajo novogradenj. Cene stanovanjskih nepremičnin so bile v 2. četrtletju 2019 na letni ravni (glede na 2. četrtletje 2018) v povprečju višje za 5,8 %, od tega rabljenih za 8,3 %, cena novih pa je bila nižja za 13,5 %. To je bilo povsem skladno z našo napovedjo o 8 do 9-odstotni rasti v tej kategoriji nepremičnin. Takšna rast je hitrejša od rasti povprečne plače (med 4 in 5 %) in nominalnega BDP (med 5 in 6 %) ter jo izdatno podpira počasna izgradnja novih nepremičnin ter tudi nizke obrestne mere, ki kupcem nudijo večji kreditni potencial (vrednost mesečne anuitete je ob nižji obrestni meri nižja).

Najbolj so se zvišale cene rabljenih stanovanj izven Ljubljane (za 11,6 %) in cene rabljenih družinskih hiš (za 11,3 %), opazno znižale pa so se cene novih stanovanj (za 12,3 %) ter novih družinskih hiš (za 8,3 %). Zadnji dve kategoriji cenovnih sprememb sta na slovenskem nepremičninskem trgu manj relevantni, ker majhno število prodaj pri nekaj soseskah vpliva na visoke cenovne spremembe. Vrednost vseh prodanih stanovanjskih nepremičnin v Sloveniji je v 2. četrtletju znašala 330 milijonov EUR, kar je največ po 2. četrtletju 2017, ko je bila skupna vrednost vseh prodaj 354 milijonov EUR. Obseg trgovanja z rabljenimi družinskimi hišami je bil v 2. četrtletju 2019 po 2. četrtletju 2017 rekorden, prodanih je bilo 1.365 družinskih hiš. Na drugi strani je bilo v 2. četrtletju 2019 prodanih izredno malo novih stanovanj, le 42, kar je najmanj, odkar Statistični urad spremlja prodajo novogradenj.

Domači turisti vse raje v tujino

Julij je bil nekoliko šibkejši mesec za slovenski turizem (rast prenočitev: +0,9 %), kar lahko pripišemo tudi koledarskemu učinku. Prenočitev domačih turistov je bilo za 7,6 % manj, tujih pa za 3,6 % več. V prvih sedmih mesecih je rast vseh prenočitev znašala 3 %, od tega je bilo tujih za 5 % več, domačih pa za 1,6 % manj. Ključen razlog za znižano zanimanje domačih turistov za počitnikovanje v Sloveniji je verjetno rast razpoložljivega dohodka ter večji interes za tuje destinacije. V 2. četrtletju 2019 je na vsaj eno zasebno potovanje odšlo 647.000 (37 %) prebivalcev Slovenije, starih vsaj 15 let, kar je za 4 odstotne točke več kot v 2. četrtletju 2018. Približno dve tretjini teh potovanj je bilo opravljenih v tujini, tretjina pa v Sloveniji. Zasebna potovanja so v povprečju obsegala 3,7 prenočitve (v Sloveniji 2,5, v tujini 4,3 prenočitve). Tisti, ki so potovali zasebno po Sloveniji, so porabili povprečno okoli 42 EUR na dan, tisti, ki so potovali zasebno po tujini, pa okoli 66 EUR na dan.

Po podatkih Banke Slovenije so slovenski turisti v tujini v prvih sedmih mesecih zapravili 800 mio EUR (v zadnjih 12-ih mesecih skupaj 1,4 mrd EUR) oziroma 3,3 % več, pri čemer ta statistika ne temelji na tako zanesljivih metodah in je pogosto

Izpod peresa glavnega ekonomista GZS

predmet kasnejših revizij. Tuji turisti so pri nas zapravili 1,5 mrd EUR (+4,8 %), v zadnjih 12 mesecih pa 2,8 mrd EUR. Ključni za rast prenočitev so bili Nemci, ki so v sedmih mesecih 2019 ustvarili 12 % več prenočitev. Precej kritičen je tudi podatek, da se turisti izogibajo hotelom (+0,4 % več prenočitev) ter vse raje počitnikujejo v zasebnih sobah, apartmajih in hišah (+21 %), kar je verjetno povezano tudi z razmahom platforme Airbnb. Prav tako se krepi priljubljenost Ljubljane (+9,2 % več prenočitev) in gora (+6,2 % več prenočitev), medtem ko te v zdraviliških občinah celo upadajo (-0,9 %).

Gospodarsko razpoloženje slabše tudi v Sloveniji

Gospodarska klima v Sloveniji se je septembra pričakovano ohladila. Na letni ravni se je kazalnik gospodarske klime znižal za 3,4 odstotne točke. Na poslabšanje gospodarskega razpoloženja na letni ravni je vplivalo slabše razpoloženje v storitvenih dejavnostih (za 1,5 odstotne točke), v predelovalnih dejavnostih (za 1,3 odstotne točke), v gradbeništvu in med potrošniki (vsak po 0,4 odstotne točke). Vpliv kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je bil pozitiven (za 0,2 odstotne točke). Vse bolj očitno je, da se težave iz predelovalne dejavnosti širijo tudi v storitvene, kljub temu, da je bila rast storitvene prodaje v juliju še vedno pri 7,9 % (promet in skladiščenje: +6,4 %). Ne glede na to moramo opozoriti, da so podatki za zadnjih 10 mesecev začasni in bodo kasneje predmet revizije, kar pomeni, da bo rast najverjetneje nižja, kot to izgleda danes. Težave v industriji že izkazuje padec v zaposlovalnih dejavnostih (-5,1 %), kjer je 2/3 delavcev napotenih prav v to dejavnost.

Število poročenih prebivalcev Slovenije še upada

Visoka gospodarska rast in rast razpoložljivega dohodka bi po vseh ocenah moral prispevati tudi k rasti števila poročenih, vendar ni. Njihovo število se še vedno znižuje, vendar predvsem zaradi večje rasti samskih oseb (+32 tisoč v zadnjih osmih letih), razvezanih (+12,7 tisoč) in deloma vdovelih (-3,7 tisoč). Med prebivalci, starejšimi od 15 let, je bilo 786 tisoč poročenih (44,5 % vseh nad 15 let), kar je bilo v zadnjih osmih letih za 33 tisoč manj. Samskih (nikoli poročenih) je bilo 714 tisoč, vdovelih 141 tisoč in razvezanih 126 tisoč. Eden od razlogov za te trende so tudi večji obseg socialnih pravic, ki jih zagotavlja ter nudi država uradno samskim osebam kot pa poročenim. Na drugi strani imajo samske osebe nekoliko drugačne vzorce trošenja, ki so manj stabilni za agregatno trošenje in so v povprečju bolj nagnjeni k varčevanju, kar jim njihov status tudi omogoča.

Dogodki v naslednjem tednu: inflacija v septembru

V ponedeljek, 30. 9., bodo objavljeni avgustovski podatki o prihodu od prodaje v trgovini na drobno v Sloveniji ter podatki o prihodu in prenočitvah turistov v avgustu. Pomembni bodo tudi podatki o spremembi cen v septembru, pri čemer pričakujemo rahlo umirjanje rasti cen. V torek, 1. 10. in v četrtek, 3. 10., bodo v ZDA objavili podatek o razpoloženju nabavnikov v industriji in storitvah, kjer trg pričakuje slabšanje pri prvem in izboljšanje pri drugem indikatorju. V petek, 4. 10., bodo na voljo podatki o rasti urnega zaslužka v ZDA (+3,2 % se pričakuje) ter številu novih delovnih mest, kjer trg pričakuje upočasnjeno rast.

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Semafor napovedi

Napoved 1: 80-odstotna verjetnost za medletno septembrsko rast cen v Sloveniji med 2,0 in 2,2 % (NOVO).

Napoved 2: 90-odstotna verjetnost za avgustovsko rast realnega prihodka v trgovini na drobno brez motornih goriv v Sloveniji med 4 in 5 % (NOVO).

Napoved 3: 70-odstotna verjetnost za avgustovsko rast prenočitev turistov v Sloveniji med 5 in 6 % (NOVO).